

ХОРАТА И ФИРМИТЕ ОТНОВО ОСТАНАХА ИЗЛЪГАНИ

Лидия Шулева, зам.-председател на Българска нова демокрация

10 януари 2009 г.

в. ТРУД

На 6 януари на връх Коледа в Русия, България осъмна без газ. Хлябът остана недопечен и бракуван, децата отидоха в студените класни стаи, а Димитровград оцеля като по чудо. Шест дни по-късно още не можем да разберем има ли криза в България или не? Ако се позовем на президента – кога ако не сега сме в криза и затова можем да поискаме отваряне на 3-ти блок в Козлудуй. В криза сме и според премиера, който поиска пари от Европа за финансиране на газови проекти, които да създадат алтернативни маршрути за руските доставки на синьо гориво. И ЕС призна България за най-силно засегната от газовата криза, даже изрази готовност да ни предостави хуманитарна помощ, ако страната поиска такава. Естествено първият, който веднага се овеси на брюкселската ясла беше министърът на икономиката и енергетиката Петър Димитров, който обяви, че ще търси през ЕС компенсация за икономически загуби от газовата криза.

Криза, криза ама не, няма такова животно само според Министерството на извънредните ситуации. Това министерство, чийто основен нормативен документ е **Закона за управление при кризи** или не съществува, или само то не е разбрало, че България е в криза. Даже и министърът Етем не е разбрала, защото при липса на газ онзи ден призова държавата да се оборудва с противогаз. На практика до ден днешен в страната не е обявена официално кризисна ситуация съгласно чл.53 ал. 1, която гласи „Кризисно положение се обявява на територията на цялата страна или на част от нея при възникнала криза.”

И така какво излиза за едни цели има криза за други няма. Но кои са целите заради които не се обявява криза? Може би се крият в чл.61 ал.2 и 3 на същия закон.

Чл.61 (2) Разходите, извършени от допълнително привлечените сили и средства при кризисно положение, се възстановяват от държавния бюджет.

(3) Разходи от държавния бюджет, извършени за възстановяване на виновно причинени вреди при кризи, се възстановяват от причинителя на вредите по реда на гражданските закони.

На въпроса кой ще компенсира гражданите и фирмите за понесените щети, представителите на правителството отговарят крайно неопределено – от това, че не е ясно кой е виновен за спрения газ, до това, че фирмите сами са си виновни, че не могат да минат на алтернативно гориво, нищо че то е по-скъпо, че никой не ги е предупредил да се погответ и докато трае подготовката губят, всичко това е бял кахар и не е е щета или както любимият на целия български бизнес министър каза „Бъдете благодарни за това, че засега няма да ви глобявам”.

Тук някак си се подминава отговорът на въпроса „Къде беше правителството, Министърът на извънредните ситуации, Министърът на

икономиката и енергетиката в дните между 1 и 5 януари”? Как къде - в отпуска, естествено. А това че още на 18 декември страната ни е получила официално писмо от руското посолство, с което първият вицепремиер на Русия информира, че може да има проблеми за това, че Украйна не желае да си плаща задълженията, не е имало значение, тъй като според Димитров въпросното писмо не може да се счита за предупреждение за спиране на доставките. Не предизвика тревога и фактът, че в Новогодишната нощ Русия официално спря доставките за Украйна и веднага се почувства намаление на доставките за България. Все официална информация, която не трогна българското правителство и то не счете за необходимо да предупреди бизнеса и населението своевременно да се започне подготовка за действия при криза.

Работодателските организации обявяват всеки ден какви са загубите за бизнеса. Тези щети не са само от по-скъпото алтернативно гориво, те се формират от брак предизвикан от спирането на газа без предупреждение, от нарушения на технологичен цикъл, от неизпълнения на срокове, от загуба на поръчки и т.н. Но както обикновено се оказва и в този случай май кипи безмислен труд, защото от бизнеса вече сигнализираха, че монополистите доставчици на газ не са дали възможност в договорите да има право на обезщетения в случай на прекъсване на доставките. На принципа „ако ти харесва – подписвай, ако не - прав ти път”. Ама това, че в България има действащ Закон за защита на потребителите, в който това е изрично забранено(чл.143, чл.146) няма значение, важно е че всъщност потребителите няма да могат да предявят претенции към доставчиците. Най-вероятно знаейки тези „малки подробности” правителството праща отново бизнеса за зелен хайвер като го усуква за това има или няма криза, дължат ли се или не неустойки, кой, как и кога ще ги плати. Защото ако се обяви кризисно положение, бюджета ще трябва да покрие разходите, а след това правителството да си чете секретните договори и да си търси кой ще покрие „виновно причинените щети”.

Не по-малко сложен и важен е въпросът за компенсация на щетите на гражданите. Като започнем от това, че всички домакинства на парно трябва да плащат допълнителни сметки за ток - цяла седмица радиаторите са само предпазени от замръзване, минем през увеличените сметки за топла вода и неплатения отпуск за гледане на деца поради студа в детската градина. Ако и тук се приложи Закона за защита на потребителите за услуга, която не съответства на договорените параметри или не се плаща, или се дължи обезщетение. Още повече, че за топлата вода парадоксът е удивителен – тъй като водата, която тече напоследък е само хладка, то тя не се разхлажда, при което по-голямо количество на по-високата цена минава през водомера за топла вода и накрая на месеца увеличена сметка.

Много неща се изговориха за кризата, за това кой и за какво е виновен, но в момента е крайно време Министерският съвет **да обяви криза, официално!**

За всеки случай ние от Българска нова демокрация ще предложим такова решение на парламента в понеделник на извънредното заседание.